

Průběžná zpráva o předsudečném násilí/násilí z nenávisti 1. 4. – 30. 6. 2019

In IUSTITIA, o.p.s.

Shrnutí

Základní charakteristiky incidentů z nenávisti

In IUSTITIA zjistila v druhém kvartálu roku 2019 celkem **23 předsudečných incidentů**, které se staly na území České republiky.

Terčem předsudečného násilí se znovu stávali lidé z důvodu **národnosti či etnicity, barvy pleti, politického přesvědčení, náboženství i zdravotního stavu**.

Mezi ohroženými skupinami zůstávají **Romové** (3 incidenty), **muslimové** (2 incidenty) a **Ukrajinci** (2 incidenty).

Násilí z nenávisti bylo zaznamenáno především **ve velkých městech a ve veřejném prostoru**. K útokům docházelo převážně v Hlavním městě Praze (12 incidentů).

Společenské ovzduší

Ministerstvo vnitra se ve své každoročně publikované zprávě o extremismu nově zaměřilo i na předsudečnou nenávist, které se podle autorů zprávy nemusí zdaleka dopouštět pouze

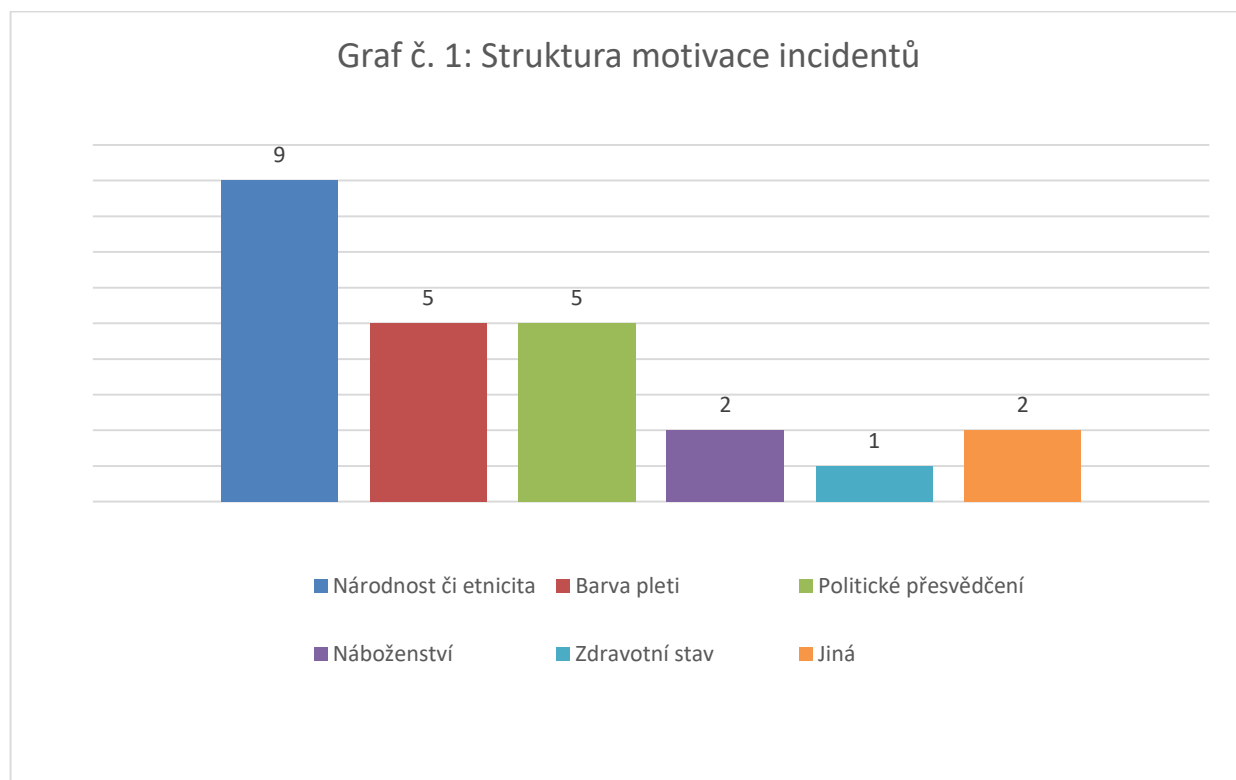
extremisté. V mosteckém Chanově pomáhají Piráti a Zelení místním obyvatelům vstoupit do jednání s městem a zabránit tak vystěhování do kontejnerových domů. Prvomájové shromáždění neonacistů v Brně bylo rozpuštěno, protože odmítli akceptovat změnu trasy pochodu. V ČR začala fungovat platforma #JsmeTu, jejíž členové vnášejí do internetových diskusí věcné argumenty.

Obsah

Základní charakteristiky incidentů z nenávisti	4
Významné zaznamenané případy.....	8
Společenské ovzduší ve sledovaném období	9
Poznámky k metodologickým charakteristikám této zprávy	19

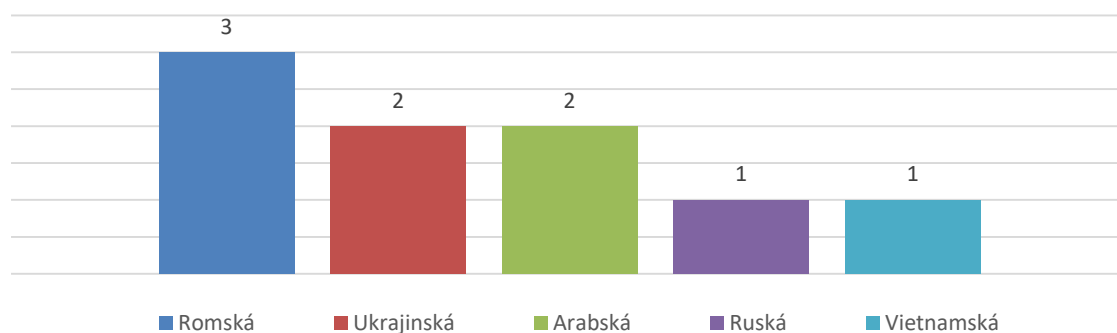
Základní charakteristiky incidentů z nenávisť

Pohnutka pachatelů

Nejvíce případů pohnutky bylo zaznamenáno v kategoriích národnosti či etnicity (9 incidentů) a náboženství (8 incidentů). Dále se mezi pohnutkami relativně často objevila barva pleti (5 incidentů) a politické přesvědčení (5 incidentů). Ostatní kategorie – zdravotní stav, náboženství a jiná pohnutka – byly zastoupeny do dvou případů. Pohnutku národnosti či etnicity můžeme ve třech případech specifikovat jako předsudečnost vůči Romům. Dvakrát se též v této kategorii vyskytla arabská etnicita a ukrajinská národnost. V jednom případě šlo o vietnamskou a ruskou národnost. Co se týče náboženství, u všech případů figurovalo muslimské vyznání.

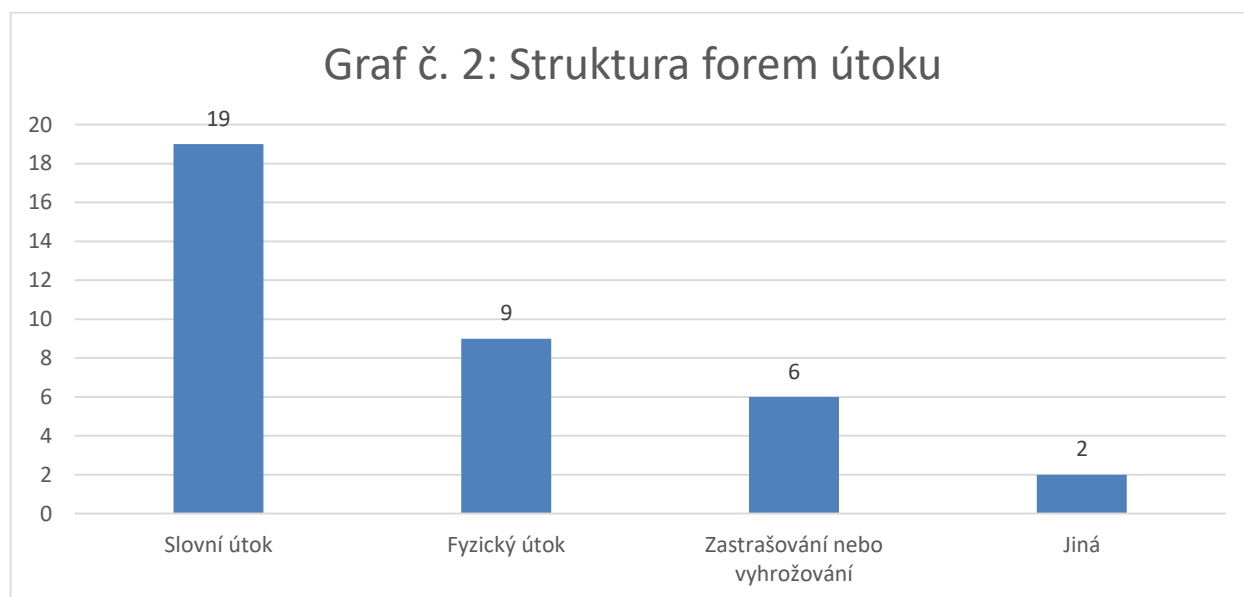
Graf č. 1b: Subkategorie motivace národností

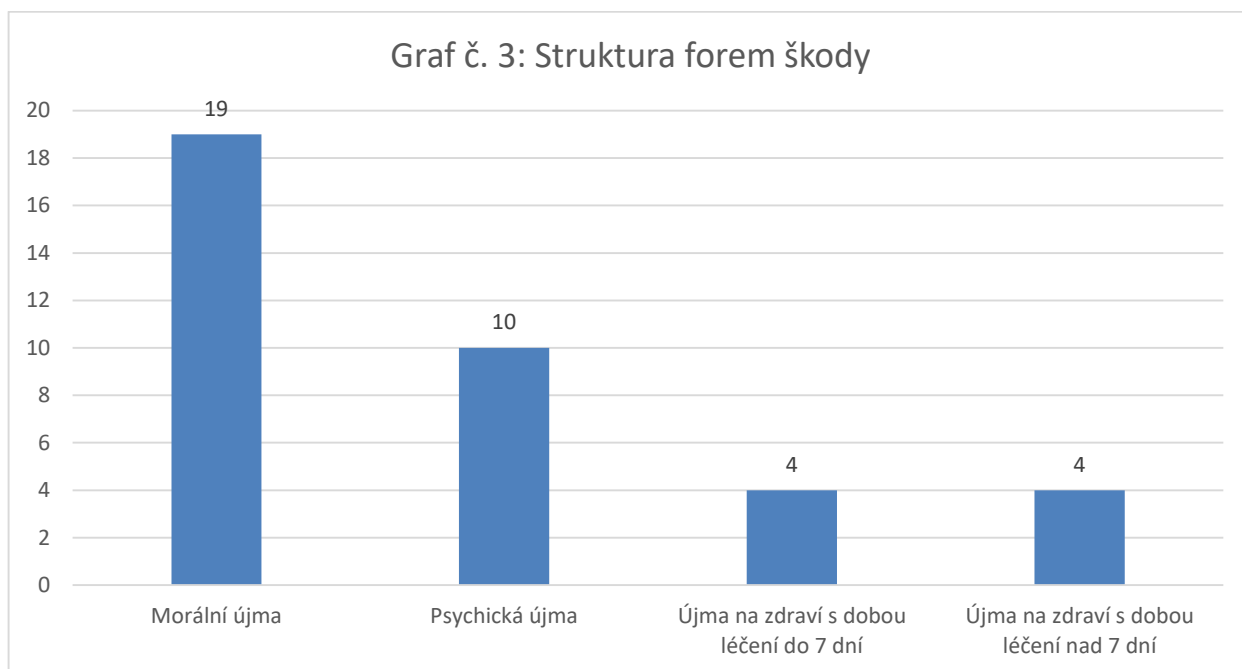
Forma útoku a způsobené škody

Nejčastěji zaznamenanou formou byl ve sledovaném období slovní útok. Na pomyslném druhém místě se umístily fyzické útoky. Dále byly útoky vedeny prostřednictvím zastrašování nebo vyhrožování (6 případů). Ve dvou případech byl forma útoku jiná.

Graf č. 2: Struktura forem útoku

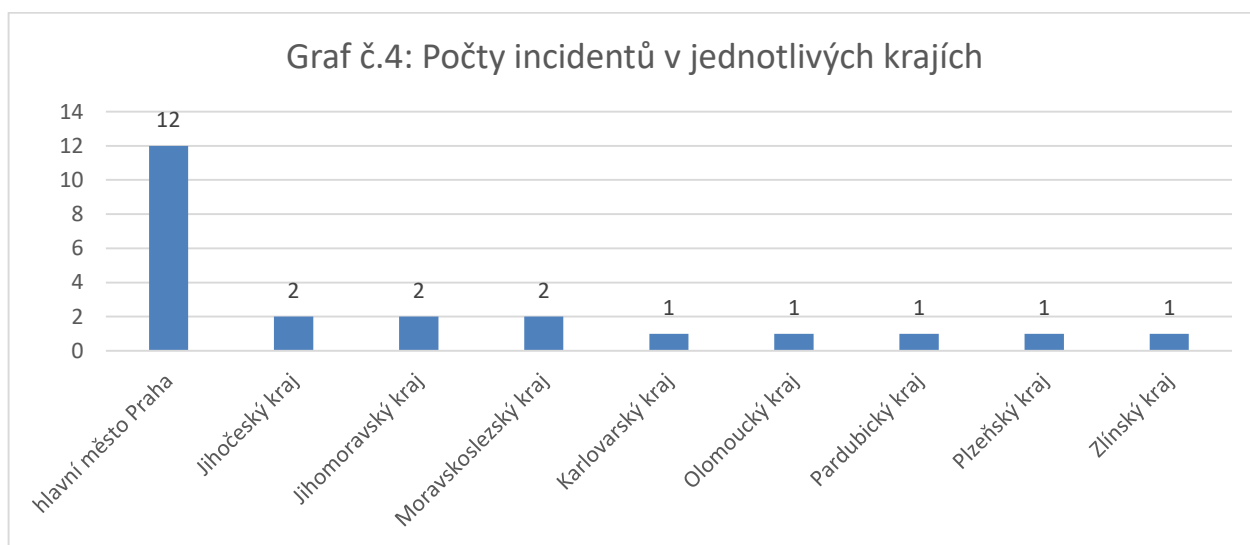

Formám útoku částečně odpovídají i způsobené škody. Nejčastěji se objevovala újma morální (19 případů) a psychická (10 případů). Čtyřikrát byla zaznamenána újma na zdraví s dobou léčení do 7 dní a u stejného počtu incidentů byla zaznamenána újma na zdraví s dobou léčení nad 7 dní.

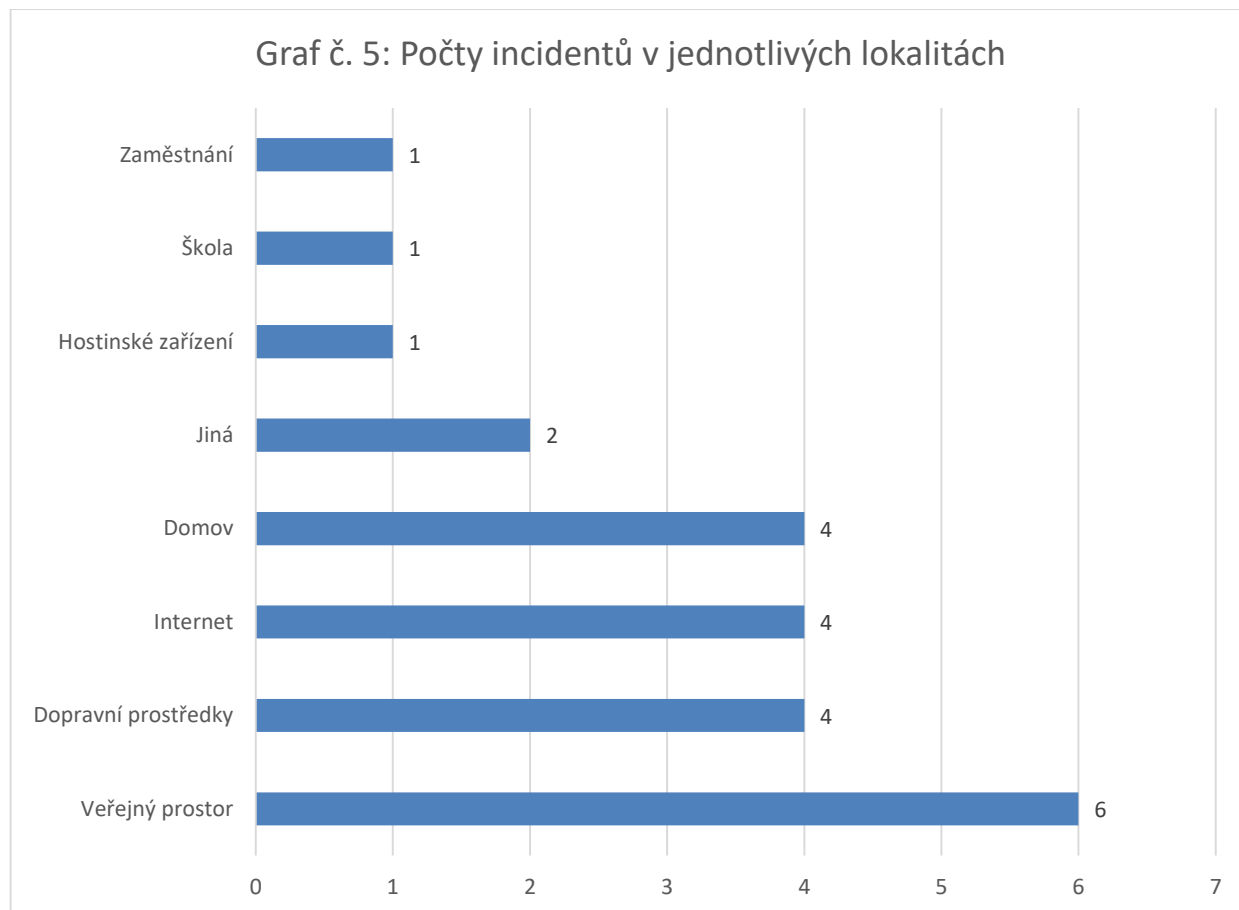

Lokalita a kraj incidentů

Prostorové rozmístění zjištěných předsudečných incidentů bylo stejně jako v minulosti nerovnoměrné. V krajích bylo nejvíce útoků spácháno na území Hlavního města Prahy (12 incidentů). Po dvou incidentech bylo zjištěno v Jihočeském, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji a po jednom incidentu ve Zlínském, Plzeňském, Pardubickém a Karlovarském. Podobná situace je patrná i na úrovni měst a obcí. Dvanáct incidentů bylo zjištěno v Praze a dva v Brně. Další incidenty se v městech a obcích objevovaly jednotlivě.

Při pohledu na bližší charakteristiky prostředí, ve kterém se incidenty odehrály, je patrné, že se incidenty odehrály v různých lokalitách. Šest útoků bylo zaznamenáno ve veřejném prostoru. Po čtyřech incidentech se odehrálo v dopravních prostředcích, na internetu a v domově obětí. Dva se vyskytly v jiné lokalitě. Jeden incident se vyskytl v hospodském zařízení, škole a v zaměstnání.

Významné zaznamenané případy

Útoky na političku a její dítě

Aktivistka byla napadena na sociálních sítích a prostřednictvím SMS zpráv kvůli jejímu dvouletému synovi, mulatovi. Útočníci psali, že syn je „negerská spodina společnosti“ a že ona narušuje „tradiční bílou rodinu“. Z pohledu napadené se jednalo o jasně rasistické útoky. Matka řekla, že byla připravena na vše, jen ne na útoky vůči dítěti nebyla připravena. To, že nenávist bude směřovat na dvouleté dítě, ji velmi překvapilo a zasáhlo.

Inspektor zaútočil na Vietnamce

Zaměstnanec České obchodní inspekce po provedení kontroly v obchodě napadl fyzicky syna majitelky obchodu původem z Vietnamu. Napadený řekl, že inspektor se po celou dobu kontroly choval arogantně a neslušně. Poté, co jej poškozený upozornil, aby neodhazoval nedopalky od cigaret na dvůr, inspektor odvětil: „Uklidni se, Vietnamčíku.“ Poté napadeného silně udeřil levou rukou do pravé strany tváře.

Útoky na pochod Romů Brnem

Členové akce pořádané k oslavám Mezinárodního dne Romů se setkali s urážkami a slovními útoky ze strany přihlížejících. Ti na ně pokřikovali různé rasistické narážky, např. „Cikáni do plynu!“

Společenské ovzduší ve sledovaném období

Politická reprezentace

Ministerstvo zdravotnictví se rozhodlo zlepšit zdravotní gramotnost lidí žijících v sociálně vyloučených lokalitách. Špatný životní styl, který je vedlejším efektem života v chudobě, nejistotě a sociální izolaci, má vyřešit projekt za 240 milionů korun, v rámci kterého začnou v lokalitách působit terénní pracovníci. Se sociálně vylučovanými lidmi budou besedovat o zdraví a vhodné stravě nebo pro ně budou pořádat kurzy pohybu.¹

Zpráva o projevech extremismu za rok 2018 publikovaná ministerstvem vnitra poprvé obsahuje také rozsáhlou část týkající se předsudečné nenávisti. Tento pojem se dostal i do názvu každoročně publikované zprávy. Autoři upozorňují, že „nenávistně motivované trestné činnosti se může dopouštět i osoba, která není členem či příznivcem extremistického hnutí. Projevů nesnášenlivosti se dopouštějí i jednotlivci bez prokazatelné vazby na xenofobně orientované skupiny“. Zpráva zároveň zmiňuje, že náboženskou či etnickou nesnášenlivost šíří parlamentní strana Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura, přičemž její členové své manipulace cílí na část společnosti, která je nedokáže kriticky reflektovat.² Ministerstvo současně vydalo Koncepti boje proti projevům extremismu a předsudečné nenávisti, v níž se zavazuje intenzivněji postupovat proti projevům nenávisti na internetu nebo umožnit obětem a svědkům trestných činů podat elektronické oznámení.³

S ministerstvem vnitra se kvůli obsahu zpráv o extremismu soudila krajně pravicová Národní demokracie. Představitelé strany požadovali, aby ministerstvo odstranilo ze zpráv o extremismu za rok 2015 a první pololetí roku 2016 veškeré zmínky o ní a omluvilo se straně za poškozenou pověst. Pražský městský soud však rozhodl, že ministerstvo zmínky o Národní straně ze zpráv o extremismu vyřazovat nemusí.⁴

V květnu byla novou vládní zmocněnkyní pro lidská práva jmenována bývalá ministryně spravedlnosti Helena Válková (ANO), což vyvolalo velký nesouhlas. Na protest proti jejímu jmenování odstoupil z Rady vlády pro lidská práva její člen Daniel Kroupa a kriticky se k

¹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zdravotni-gramotnost-socialne-vyloucenych-ma-zvysit-projekt-za-240-milionu>

² [file:///C:/Users/W10/Downloads/Zprava_o_projevech_extremismu_2018%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/W10/Downloads/Zprava_o_projevech_extremismu_2018%20(3).pdf)

³ [file:///C:/Users/W10/Downloads/Koncepce_boje_proti_extremismu_pro_rok_2019%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/W10/Downloads/Koncepce_boje_proti_extremismu_pro_rok_2019%20(4).pdf)

⁴ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ministerstvo-vnitra-nemusi-vyradit-narodni-demokracii-ze-zprav-o-extremismu>

rozhodnutí vlády postavil i Institut pro sociální inkluzi. Členka Rady pro záležitosti romské menšiny Edita Stejskalová například upozornila na to, že Válková nehlasovala pro vydání poslance Roznera k trestnímu stíhání kvůli popírání holokaustu. V červnu z rady odešla i Martina Horváthová, která se podle svého vyjádření nemůže ztotožnit s tím, že radě oficiálně předsedá obviněný premiér Andrej Babiš.⁵

Předseda Senátu Jaroslav Kubera varoval při pietním aktu v Terezíně před totalitou, která je „zahalena do slov ekologie, životní prostředí, rovnost pohlaví, politická korektnost a multikulturalismus“. Za absurdní a neuctivé vůči obětem totalitárních režimů označily vyřčenou analogii organizace Česká ženská lobby, Amnesty International, Greenpeace a Společnost pro trvale udržitelný život. Ve společném prohlášení vyzvali Kuberu k veřejné omluvě. Od Kuberových slov se také distancovalo sedmnáct senátorů.⁶

Rada vlády pro lidská práva představila na konci května své priority do roku 2023. Patří mezi ně například ochrana osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením a zahraničních pracovníků před vykořisťováním nebo zřízení pracovní skupiny, která bude sledovat dopad moderních technologií na lidská práva.⁷

Poslankyně Eva Fialová se na začátku června přestěhovala do sociálně vyloučené lokality v Ústeckých Předlicích. Na svém facebookovém účtu v průběhu června popsala, že hledá kapacitu a vůli ke změně u místních lidí, zveřejňovala fotografie z komunitních setkání a pojmenovávala problematické body života v sociálním vyloučení.⁸

Tomio Okamura na svém facebookovém profilu nařkl redaktorku Radiožurnálu Zdeňku Trachtovou, že bagatelizuje znásilnění šestnáctileté dívky na Litoměřicku. Redaktorka ale pouze zjišťovala, odkud Okamura získal dosud oficiálně nepotvrzenou informaci publikovanou na svém facebookovém profilu, že podezřelý ze znásilnění je migrant z Afriky. Proti Okamurovu útoku na redaktorku se ohradil ředitel rozhlasu René Zavoral a označil ho za útok na podstatu Českého rozhlasu jako veřejnoprávního média. Okamurovi fanoušci začali redaktorce na Facebooku

⁵ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/martina-horvathova-rezignuje-na-post-mistopredsedkyne-a-odchazi-z-romske-rady.nahradi-ji-jan-husak-z-rady-odchazi-i-nikola>

⁶ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/jaroslav-kubera-predseda-senatu-terezin-proslov_1905211536_ako

⁷ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/rada-vlady-pro-lidska-prava-schvalila-priority-na-obdobi-2019-2023>

⁸ <https://www.facebook.com/eva.fialova.79>

vulgárně nadávat, přát ji znásilnění a podněcovat k násilí vůči ní. Předseda vlády Jan Hamáček celou věc odsoudil a ujistil veřejnost, že policie se komentáři zabývá.⁹

Ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová navrhla zrušit od roku 2021 příspěvek i doplatek na bydlení a zavést přídavek na bydlení, který ale budou dostávat pouze ti, kteří bydlí v kvalitních bytech, a naopak na něj ztratí nárok například lidé v ubytovnách. Návrh ihned kritizovala Platforma pro sociální bydlení, jež upozornila na to, že lidé z ubytoven nemají často kam jít, a výsledkem by proto byly tisíce rodin ohrožených ztrátou bydlení.¹⁰

Platforma pro sociální bydlení na začátku dubna zveřejnila Zprávu o vyloučení z bydlení, podle které je v bytové nouzi aktuálně 83 tisíc lidí, z toho 20 tisíc dětí. Většina lidí žije na ubytovnách. Od roku 2015 narostl počet domácností s osobami nad 65 let žijícími na ubytovnách o 70 %. Platforma upozorňuje, že pokud nevznikne zákon o sociálním bydlení, situace se nevyřeší.¹¹

Krajní pravice

Web Hlídací pes na začátku dubna upozornil, že síť krajně pravicových Identitářů, kteří bojují například proti míšení ras, sahá i do ČR. Kanadská ultrakonzervativní youtuberka Faith Goldy se na přelomu listopadu a prosince 2018 dokonce v Praze provdala.¹²

1. května se letos neonacisté vypravili pochodovat do Brna. Přibližně padesátku neonacistů blokovaly v postupu městem stovky lidí. Shromáždění neonacistů nakonec rozpustil tajemník městské části Brno-střed, protože neonacisté odmítli jít jinou navrženou trasou, a ohrožovali tak zdraví a majetek lidí. Pochodující křičeli například heslo: „V našem státě hnije židokracie!“ V čele průvodu pochodoval i Vlastimil Pechanec, odsouzený za pedsudečnou vraždu Oty Absolona.¹³

Na půdě Poslanecké sněmovny měl vystoupit britský ultrapravicový aktivista Tommy Robinson. Akci po kritických ohlasech zrušil pořadatel, poslanec ANO Milan Pour. Robinson dříve vedl

⁹ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tomio-okamura-facebook-cesky-rozhlas_1906201337_ako

¹⁰ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/budeme-vysilat-zive-platforma-pro-socialni-bydleni-vyzyva-ministryni-malacovou-ke-stazeni-revize-davek-na-podporu-bydleni>

¹¹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/platforma-pro-socialni-bydleni-ve-vazne-bytove-nouzi-v-cesku-zije-83-tisic-lidi-z-toho-pres-20-tisic-deti>

¹² https://hlidacipes.org/z-noveho-zelandu-az-do-prahy-sit-pratel-krajne-pravicovych-identitaru-saha-i-do-ceska/?fbclid=IwAR3nABv5A8sVwvq2tafsitq_elaUUqvUpOxWD1GjEF4OZlpJKCSvc1wkPo

¹³ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/v-brne-se-seslo-asi-200-lidi-kteri-chteji-celit-pochodu-neonacistu>

Anglickou obrannou ligu, která vznikla kolem fotbalových hooligans, a v minulosti byl několikrát odsouzen za napadení a podvody.¹⁴

V Hlubokých Mašůvkách u Znojma vystoupila neonacistická kapela z Ukrajiny Sokyra Peruna. Kapela je známa rasistickými a antisemitskými texty.¹⁵

Místní samospráva

Vedení Prahy začalo po volbách řešit vysoké nájemné, nedostatek bytů a nedosažitelnost udržitelného bydlení pro nízkopříjmové skupiny obyvatel. Na začátku ledna proto pražští radní rozhodli, že město nebude prodlužovat nájemní smlouvy soudcům a státním zástupcům, kteří si v hlavním městě dosud pronajímali byty hluboko pod tržní cenou. Uvolněné byty magistrát pronajme rodinám ohroženým chudobou.

Naopak Ústí nad Labem řeší situaci sociálně slabých rodin zavedením tzv. bezdoplatkové zóny na celém svém území. V Ústí i přilehlých Trmicích se už nevyplácí nově příchozím doplatky na bydlení, neboť celé město je označeno jako místo se zvýšeným výskytem sociálně nežádoucích jevů. Kritici upozorňují na to, že takový krok sociální nerovnosti a problémy pouze prohloubí. Stejně podmínky zavedlo v roce 2017 město Kladno. Na konci března letošního roku ale středočeský krajský úřad opatření zrušil. Své rozhodnutí úředníci odůvodnili tak, že nelze plochu bezdoplatkových zón vymezit takto vágně a kladenský úřad pochybil i tím, že veřejnost nejprve nevyzval k podání připomínek. Bezdoplatkové zóny začaly platit od ledna i v Liberci. Proti rozhodnutí města se vymezila Asociace romských představitelů Libereckého kraje i Agentura pro sociální začleňování.

Čtyři obyvatelé Mostu si stěžovali na kampaň sdružení Mostečané Mostu, které je propojeno s bytovým družstvem Krušnohor. Před podzimními komunálními volbami kandidáti slibovali, že postaví „vesnici pro lůzu“, definitivně vyřeší „nepřizpůsobivé“ a na stránkách zpravodaje

¹⁴ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tommy-robinson-krajne-pravicovy-extremista-poslanecka-snemovna-milan-pour-ano_1904042053_ako

¹⁵ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/tiskove-zpravy/antifasisticke-akce-rasisticka-kapela-jednoho-z-vudcu-praveho-sektoru-ma-o-vikendu-vystoupit-v-brne>

bytového družstva dlouhodobě šířili předsudečnou kampaň proti Romům. Stížnost zamítl krajský i Ústavní soud. Stěžovatelé se tak obrátili na Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku.

Nenávistnou kampaň měla před volbami v Mostě i strana Otevřená radnice Most, jež na plakátech upozorňovala, že „jen deratizační prostředky na tu havěť nestačí“, což na sociálních sítích doplnili členové strany popiskem „Nulová tolerance nepřizpůsobivým“. Po volbách se ukázalo, že jeden z kandidátů provozuje v Mostě spolek Čonoro, který deklaruje, že pomáhá Romům. Agentura pro sociální začleňování se od spolku v únoru distancovala.

Brno nebude pokračovat v projektu Rapid Re-Housing, který pomáhal v prevenci bezdomovectví a díky němuž získalo bydlení 50 rodin s dětmi. Rodiny, jež se osvědčily, sice v bytech mohou zůstat, ale navazující projekt, který by pomohl dalším rodinám, schválen nebyl. Projekt byl přitom mimořádně úspěšný a většina rodin si bydlení i po roce udržela. Pozitivní dopad mělo bydlení i na zdravotní stav ubytovaných lidí¹⁶ Na podporu projektů vedoucích k ukončení bezdomovectví vystoupila přibližně stovka brněnských umělců. V otevřeném dopisu upozorňují, že „kulturní město je v první řadě takové město, které se kulturně chová ke svým obyvatelům. Není možné na jedné straně dávat stovky milionů do opery, muzikálu, filharmonie či činohry a na druhé straně nechat malé děti živořit na ulici, v ubytovnách nebo v dětských domovech“.¹⁷

Ústecká opozice požádala krajský úřad o zrušení bezdoplatkové zóny na celém území měst Ústí nad Labem a Trmice. Iniciátoři upozorňují na to, že bezdoplatkové zóny musí být podle zákona jasně identifikovatelné, a tak nelze nařízení aplikovat na celé město¹⁸ Se stejným odůvodněním zrušil už dříve krajský úřad stejné nařízení v Kladně.

V Kladně před Velikonoci uzavřeli třetí ubytovnu v řadě, tentokrát byl důvodem požár a skutečnost, že majitel ubytovával rodiny i v nezkolaudovaných prostorech. Vedení města poskytlo lidem dočasné náhradní ubytování v tělocvičně základní školy a na bývalém plicním

¹⁶ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/brno-projekt-rapid-re-housing-marketa-vankova-ods-bezdomovectvi_1904091405_och

¹⁷ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/stovka-umelcu-se-v-brne-postavila-za-projekty-k-ukonceni-bezdomovectvi>

¹⁸ <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/nejvetsi-mestske-ghetto-usti-nad-labem-miri-k-soudu-bezdoplatkovou-zonu-napadla-zastupitelka-69248>

oddělení místní nemocnice.¹⁹ Vystěhovaným lidem aktivně pomáhali hledat nové bydlení především kladenští Piráti.²⁰

Piráti spolu se Zelenými pomáhali i obyvatelům mosteckého sídliště Chanov, kteří se brání vystěhování do podobných kontejnerových domů, jaké nechal před lety pro Romy postavit vsetínský starosta Jiří Čunek. Představitelé zmíněných stran kritizovali město, že o vybudování tzv. čunkodomků a přestěhování místních Romů rozhoduje bez lidí, kterých se to týká, a proto pomáhali místním Romům s vedením města vyjednávat. Obyvatelé mosteckého Chanova navrhli, že panelové domy svépomocí opraví.²¹

Zastupitelé i radní Vsetína zamítli mimosoudní dohodu s romskými obyvateli, kteří byli v roce 2006 vystěhováni do kontejnerových domů. Soudy se případem zabývají už více než deset let. Vystěhovaní argumentovali tím, že byli deportováni násilím a například pod pohrůžkou odebrání dětí.²²

Mostecký magistrát odložil vyšetřování případu možného rasistického podtextu předvolební kampaně hnutí Otevřená radnice Most. Podle správního orgánu tedy nejde ani o přestupek. Hnutí používalo hesla „Nulová tolerance nepřizpůsobivým“ nebo „Jen deratizační prostředky na tu havěť nestačí“.²³

Liberecký kraj bude nově spolupracovat s Agenturou pro sociální začleňování. Agentura podpoří kraj v oblasti zaměstnanosti, sociálních služeb nebo vzdělávání.²⁴

Bezpečnostní složky

Ministerstvo vnitra ve zprávě o extremismu a předsudečné nenávisti uvedlo, že v roce 2018 policie evidovala 179 trestných činů s extremistickým podtextem. Je to o 26 případů více než o

¹⁹ https://www.idnes.cz/praha/zpravy/ubytovna-pozar-kladno-bez-kolaudace-rodiny-nemaji-kde-bydlet.A190425_093109_praha-zpravy_rsr

²⁰ https://www.facebook.com/search/top/?q=pir%C3%A1ti%20kladno%20ubytovna&epa=SEARCH_BOX

²¹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/lide-z-chanova-chteji-svepomoci-opravit-ponicene-panelaky.zastupitele-prosazuji-ale-vystavbu-tzv.cunkodomu>

²² <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zastupitele-vsetina-neschvalili-mimosoudni-dohodu-s-romy-ktere-pred-13-lety-deportoval-jiri-cunek-z-mesta>

²³ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/slogan-o-haveti-a-deratizaci-ktery-pouzilo-hnuti-otvorena-radnice-most-ve-volebni-kampani-neni-ani-prestupek>

²⁴ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/liberecky-kraj-bude-spolupracovat-s-agenturou-pro-socialni-zaclenovani>

rok dříve. 15 trestných činů mělo antisemitský podtext, 36 trestných činů bylo namířeno proti Romům a terčem 8 trestných činů byli muslimové.²⁵

Policie byla kritizována za to, že během dubnové demonstrace uskupení Svoboda a přímá demokracie – Tomio Okamura nezasáhla proti hajlujícímu muži s nacistickými symboly ve vojenské uniformě.²⁶ Policie muže ale monitorovala a později za to byl nepravomocně potrestán pokutou 30 tisíc korun a půlročním podmíněným trestem s dvouletou zkušební dobou.²⁷ Policie obvinila i ženu, která na sobě měla v průběhu demonstrace symboly nacistického Německa za projev sympatií k hnutí směřujícím k potlačení práv a svobod člověka.²⁸

Policie aktivně hledala i internetové diskutéry, kteří schvalovali březnové teroristické útoky v mešitách na Novém Zélandu. Prvního člověka obvinila policie v květnu.²⁹

Média a kultura

V ČR začala na Facebooku fungovat platforma #JsmeTu. Její členové vstupují do diskusí pod zpravodajskými články a vnášejí do nich věcné argumenty a slušné vystupování. Své komentáře označují zmíněným hashtagem. Zakladatelé se inspirovali ve Švédsku, kde podobná iniciativa funguje už delší dobu.³⁰

Internetem se šířil starý hoax, podle kterého město Jablonec nad Nisou zavedlo ve spolupráci s dopravním podnikem speciální jízdenky pro Romy, kteří díky tomu jezdí zdarma.³¹

V dubnu proběhl další ročník festivalu Khamoro. Návštěvníky čekaly koncerty, výstavy i divadlo.³² Téhož měsíce se slavil také Mezinárodní den Romů. Například v Brně u příležitosti zahájení oslav prošel městem průvod hrdosti.³³ V pražském Rudolfinu se na oslavu četlo z děl romských autorů

²⁵ [file:///C:/Users/W10/Downloads/Zprava_o_projevech_extremismu_2018%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/W10/Downloads/Zprava_o_projevech_extremismu_2018%20(4).pdf)

²⁶ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/video-na-demonstraci-spd-tomia-okamury-se-hajlovalo-primo-pred-zraky-policistu-priznivci-spd-meli-na-sobe-nacisticke-symboly>

²⁷ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/hajlujici-muz-na-dubnove-demonstraci-okamurovcu-dostal-podminku-a-pokutu-30-tisic>

²⁸ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/policie-obvinila-zenu-ktera-na-sobe-mela-behem-dubnove-demonstrace-spd-hakovy-kriz>

²⁹ https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/terorismus-novy-zeland-christchurch-obvineni-cesko-policie_1905171902_ako

³⁰ <https://wave.rozhlas.cz/prestala-nas-bavit-uroven-debat-na-internetu-v-cesku-vznikla-nova-platforma-7896340>

³¹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/stary-hoax-opet-na-scene-romove-v-jablonce-nad-nisou-jezdi-mhd-zdarma>

³² <http://www.romea.cz/cz/kultura/svetovy-romsky-festival-khamoro-zacina-jiz-tuto-nedeli>

³³ <http://www.romea.cz/cz/kalendar-akci/budeme-vysilat-zive-15-00-pruvod-romske-hrdosti-zahaji-brnenske-oslavy-mezinarodniho-dne-romu>

Ilony Ferkové a Andreje Giři.³⁴ Povídka Ilony Ferkové byla předčítána také na květnové noci literatury.³⁵

Romská literatura se objevila i na festivalu Svět knihy. Představily se tam autorky Eva Danišová, Ilona Ferková a Stanislava Miková.³⁶

V červnu se uskutečnil osmý ročník festivalu Ghettofest, který nabízí kulturní program v ulicích Brna považovaných za sociálně vyloučenou lokalitu.³⁷

Veřejnost

Brněnští fanoušci hokejového klubu Kometa křičeli během zápasu na útočníka libereckých Bílých Tygrů: „Lakatoš je cikán zkurvenej!“ Liberecký klub se za svého hráče postavil a majitel Komety se od chování fanoušků distancoval.³⁸ Disciplinární komise extraligy nakonec udělila za rasistické pokřiky fanoušků brněnskému klubu pokutu 30 000 korun.³⁹

Ze zprávy Centra pro výzkum veřejného mínění vyplývá, že největší antipatie česká veřejnost pociťuje k Romům a Arabům. Jako spíše či velmi nesympatické je hodnotí přibližně 70 % dotázaných.⁴⁰

Chebský praktický lékař Martin Kárník se spolu se svou ženou Mariannou stali terčem útoků a výhrůžek kvůli tomu, že se rozhodli přednostně přijímat do své nové ordinace romské pacienty, které jinde odmítají. Jeden z útočníků například rozkopal dveře do jejich ordinace. Svůj záměr lékař přitom oznámil Karlovarskému kraji i pojišťovně.⁴¹

Občanští členové Rady vlády pro záležitosti romské menšiny vyzvali premiéra a ministra vnitra k jednání v souvislosti s násilím mezi Romy a Čechy v Lipníku nad Bečvou a Dvorcích na Bruntálsku. V Lipníku došlo k napadení skupiny romských dětí, které poté musely být

³⁴ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/v-rudolfinu-se-o-mezinarodnim-dni-romu-cetlo-z-del-romskych-autoru>

³⁵ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/na-dnesni-noci-literatury-se-bude-po-cele-cr-cist-povidka-ilony-ferkove>

³⁶ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/na-festivalu-svet-knihy-se-predstavily-i-romske-autorky>

³⁷ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/ghettofest-ozivil-srdce-brnenskeho-bronxu-i-hudbou-mnoha-stylu>

³⁸ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/lakatos-je-cikan-zkurvenej>

³⁹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/za-rasisticke-skandovani-lakatos-je-cikan-zkurvenej-dostal-brnensky-hokejovy-klub-pokutu-30-tisic-korun>

⁴⁰ https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4905/f9/ov190415.pdf

⁴¹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/lekar-v-chebu-bojuje-proti-diskriminaci-romskych-pacientu.registruje-je-prednostne-i-za-cenu-vyhruzek>

hospitalizovány v nemocnici. Ve Dvorcích údajně nově přistěhovaní Romové napadli místního obyvatele. Podle jedné z verzí byly důvodem napadení rasistické nadávky vůči romským dětem. Později se v lokalitě uskutečnil protiromský protest.⁴²

Rada vlády pro záležitosti romské menšiny ve spolupráci s úřadem ombudsmanky sestavila příručku pro české občany, kteří se budou muset po brexitu vrátit do Česka. Část z nich budou Romové. Z toho důvodu tvůrci příručky upozorňují na to, že je může překvapit rozdílný přístup veřejnosti například při hledání bydlení, kdy se mohou setkat s diskriminací.⁴³

Zpěvačka a vedoucí pěveckého sboru Čhavorenge Ida Kellarová zveřejnila na svém facebookovém účtu, že ji i sboristy odmítli obsloužit v dejvické restauraci Potrefená husa, přestože restaurace byla viditelně prázdná a místa bylo dost. Manažer pobočky se vedoucího směny zastal a odmítl, že by šlo o rasismus. Až později se k celému incidentu vyjádřil vedoucí řetězce restaurací. Za chování zaměstnanců se omluvil, slíbil nápravu a nabídl kompenzaci.⁴⁴

Na hotelu Alcron v Praze 1 byla slavnostně odhalena pamětní deska Doreen Warrinerové, která spolu s Nicholasem Wintonem tvořila síť, která v roce 1939 pomáhala lidem ohroženým nacistickým režimem a organizovala jejich přesun do Velké Británie. Autorem desky je herec a architekt David Vávra.⁴⁵

Nadace Charty 77 udělila letos Cenu Františka Kriegla zastupiteli Ústí nad Labem Karlu Karikovi, který pomáhal lidem vystěhovaných ze zrušených ubytoven, a zakladateli organizace podporující romské umělce Ara Art Davidu Tišerovi. Cenu získali za boj za lidská práva a rovnoprávné postavení Romů, lidí bez přístřeší a lidí žijících v sociálním vyloučení.⁴⁶

Miroslav Balog si převzal medaili od ústeckého hejtmana Oldřicha Bubeníčka za záchranu života dvouapůlleté holčičky, pro kterou v únoru skočil do Mlýnského potoka v Trmicích. Z vody ji pak vytáhl společně s René Cibrkem.⁴⁷

⁴² <http://www.romea.cz/cz/stitek/rada-vlady-pro-zalezitosti-romske-mensiny-2>

⁴³ https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/brexit-petr-torak-ombudsmanka-navrat_1903281203_pj

⁴⁴ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/v-restauraci-potrefena-husa-neobsouzili-romske-deti.byl-v-tom-rasismus-pta-se-ida-kellarova.ne-tvrdi-manazerhttp://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/vedeni-retezce-potrefenych-hus-se-omluvilo-ide-kelarove-vedouci-spatne-vyhodnotil-situaci>

⁴⁵ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/zachrankyni-tisicu-lidi-pred-nacisty-byla-v-praze-odhalena-deska>

⁴⁶ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/david-tiser-a-karel-karika-ziskali-letosni-cenu-frantiska-kriegla>

⁴⁷ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/hejtman-ocenil-miroslava-baloga-ktery-zachranil-zivot-male-holcicce.vytahl-ji-z-prudce-tekouciho-potoka-v-trmicich>

Pořadatelé otrokovického festivalu Nirvána Fest Open Air byli nuceni s dvouměsíčním předstihem akci zrušit, protože velká část muzikantů odmítla vystoupit vedle otevřeně xenofobní kapely Ortel.⁴⁸ O zrušení červnového koncertu kapely Ortel usilovala neúspěšně i radnice Prahy 16. Koncert v Radotíně nakonec proběhl, ale vedení městské části spolu s místním vodáckým klubem muselo přesunout start radotínské neckyády.⁴⁹

V polovině dubna se ve Valdštejnské zahradě sešlo asi dvě stě lidí, kteří upozornili na vzrůstající antisemitské nálady. Shromáždění se konalo na závěr Pochodu dobré vůle, který prošel centrem Prahy.⁵⁰

Protestů proti trestně stíhanému premiérovi Andreji Babišovi pořadaných uskupením Milion chviliek pro demokracii se v pozici řečníků účastnili i zástupci romské komunity – ústecký zastupitel Karel Karika nebo zpěvák Radek Banga. Druhý jmenovaný vystoupil i před téměř třemi sty tisíci lidí na pražské Letné.⁵¹

⁴⁸ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/festival-v-otrokovicich-na-kterem-mela-vystoupit-kapela-ortel-byl-zrusen>

⁴⁹ <https://m.mcpraha16.cz/Radnice-nesouhlasí-s-koncertem-skupiny-Ortel.html>

⁵⁰ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/proti-antisemitismu-se-vcera-ve-valdstejske-zahrade-seslo-zhruba-dve-stovky-lidi>

⁵¹ <http://www.romea.cz/cz/zpravodajstvi/domaci/radek-banga-na-letne-nejsme-jen-hrstka-pochopil-jsem-ze-nejsme-ztracena-zeme>

Poznámky k metodologickým charakteristikám této zprávy

Případy popsané v kvartální zprávě jsou ty, které byly zaregistrovány zaměstnanci a zaměstnankyněmi organizace In IUSTITIA během terénní práce a vlastního monitoringu médií a internetu. Dále některé případy nahlásili sami poškození či svědci.

Předsudečná pohnutka je v této zprávě identifikována jako předběžná – expertní. In IUSTITIA se snaží incidenty, které byly zaznamenány jejími silami, ověřovat, a to zejména ve spolupráci s orgány činnými v trestním řízení. V kvartálních zprávách se nevyskytují incidenty, které In IUSTITIA přejímá z policejních statistik po uplynutí kalendářního roku do příslušných výročních zpráv o stavu předsudečného násilí v ČR. Z toho důvodu se údaje obsažené v kvartálních zprávách a výroční zprávě za daný rok budou nezbytně lišit.

S ohledem na interpretaci prezentovaných dat je třeba dále doplnit, že u kategorií typu škody, formy útoku a pohnutky platí, že incident mohl být charakterizován více než jedním znakem. Například jeden incident mohl být zaregistrován jako protiromský a protimuslimský zároveň. U některých případů naopak mohly být znaky neznámé nebo zatím neobjasněné. Proto je nutno k jejich interpretaci přistupovat opatrně.

Podrobněji je metodika monitorování předsudečného násilí zpracována ve výročních zprávách.

Neprošlo jazykovou korekturou.